

1. Bij de BRUG

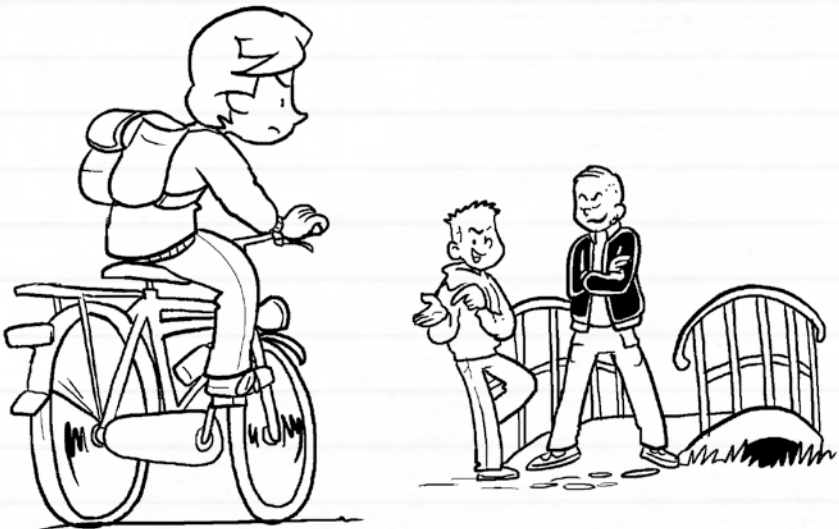
Thomas knijpt in zijn remmen. Rechts voor de brug staat Het Palet, de openbare school waar hij elke dag langs moet om naar school te fietsen.

Staan ze er weer? Ja, hij ziet ze al van ver. Die lange en die blonde. Thomas snapt niet waarom ze hem steeds lastigvallen bij de brug. Hij heeft die jongens niks gedaan. Hij is hier gewoon nieuw komen wonen. En zijn school staat nu eenmaal aan de andere kant van de brug.

Thomas hoort zijn eigen ademhaling als hij langzaam verder fietst. Zouden ze weer om geld zeuren?

‘Hé slome, je bent laat vandaag! Als je per se naar die bijzondere school van jullie wilt, moet je echt vroeger van huis!’

De langste jongen zet zijn voeten wijd en verspert het fietspad naar de brug. Zijn vriend blijft tegen de leuning van de brug staan. Hij houdt zijn hand open en gebaart dat Thomas er iets op moet leggen.

Vooral niet laten merken dat je bang bent, zegt een stem in zijn hoofd. Maar zijn handen glijden bijna van het stuur en zijn adem bonkt in zijn keel.

‘Ga weg, joh. Ik moet erlangs.’

‘Ja, maar eigenlijk moet je voor deze brug betalen, dat weet je toch wel?’ zegt de blonde jongen met een gemaakt deftige stem. Betalen? Dat zouden ze wel willen! Maar dat doet hij dus echt niet. De lange jongen pakt het stuur van Thomas vast.

Thomas geeft een extra trap op de pedalen en duwt het stuur hard naar rechts.

‘Sukkel!’

De lange jongen laat geschrokken los.

Nu gaat alles in een paar seconden. Thomas rijdt met zijn voorwiel bijna tegen de leuning van de brug. Even voelt hij weerstand. Er wordt aan zijn bagagedrager getrokken. Dat is die blonde natuurlijk. De fiets begint te slingeren.

Thomas houdt zijn stuur zo goed mogelijk vast, duwt zich in het zadel en geeft een schop naar achteren.

‘Au!’ De blonde jongen laat los. Hij gooit er een heleboel scheldwoorden uit.

Maar Thomas hoort ze niet meer. Hij fietst zo hard hij kan weg. Hij neemt de eerste weg rechts, gaat nog een keer links en dan is hij bij school.

Het schoolplein is leeg. Ook in het fietsenhok is niemand te zien. Terwijl zijn hart langzaam maar zeker weer normaal begint te kloppen, zet Thomas zijn fiets op slot. Hij veegt zijn handen af aan zijn broek, haalt diep adem en stapt het verlaten schoolplein op.

‘Als je per se naar die bijzondere school wilt’, klinkt de stem van de jongen in zijn hoofd.

Is zijn school bijzonder? Ja, eigenlijk wel. Zijn school is helemaal nieuw. Ze hebben prachtige speeltoestellen op het plein en nieuwe computers in de klas. Het Palet is een klein oud schooltje. Daar

hebben ze waarschijnlijk geeneens digiborden. Nou, dan zit hij toch echt liever op zijn eigen school. Ook al moet hij dan verder fietsen. Maar ja, dat de brug er nou net tussen zit, dat is lastig!

In de grote hal rent hij de trap op naar zijn lokaal.

Het beeld van de jongen met een uitgestoken hand vliegt door zijn hoofd en blijft voor zijn ogen hangen. Wanneer houden ze nou eens op met dat gezeur om geld?

In de gang hangt hij zijn jas op. Gelukkig, de deur van zijn klas staat nog open.

‘Net op tijd, Thomas’, zegt meester Maurits als hij het lokaal binnenkomt.

Joop schuift de stoel naast hem een beetje naar achteren.

‘Waarom ben je altijd zo laat?’ fluistert hij.

Thomas haalt zijn schouders op.

De meester vraagt om stilte. Thomas vouwt zijn handen en knijpt zijn ogen dicht. De meester dankt voor het feit dat ze allemaal weer veilig op school zijn.

Veilig op school? Thomas zucht. Gemakkelijk gezegd. Maar zo makkelijk is het voor hem niet om veilig aan te komen.

Zal hij het aan de meester vertellen, dat die jongens hem steeds op staan te wachten? En dat hij dan de brug niet over mag? Dat hij daardoor vaak te laat is?

Nee, dat doet hij niet. Veel te kinderachtig.

Of moet hij het tegen een paar klasgenoten zeggen? Misschien tegen Joop? Die is altijd heel aardig. Stel dat Joop hem morgen tegemoet komt fietsen en dat hij op hem wacht bij de brug. Dan kunnen die jongens van Het Palet hem niks maken. Dan laten ze hem wel door.

‘Hé!’

Joop stoot hem aan.

‘Ik vroeg waarom je altijd zo laat bent. Is er iets gebeurd?’

Thomas doet zijn psalmboekje in zijn la. Voor zijn ogen verschijnt

weer de uitgestoken hand van die ene jongen. ‘Eigenlijk moet je betalen ...’

‘Gewoon te laat uit bed’, mompelt hij.

Zouden ze hem echt met rust laten als hij ze geld geeft? Maar dat is toch te gek? Hij gaat zijn zakgeld niet weggeven om over de brug te mogen fietsen. De brug is van iedereen.

‘O’, zegt Joop. ‘Dat heb ik ook vaak. Maar jij moet een eind fietsen.’ Thomas knikt.

Zie je wel, dom plan van hem. Joop woont dicht bij de school. Die gaat heus niet eerst naar de brug fietsen om hem te helpen.

In de pauze loopt hij met Joop mee naar buiten. Hun klas heeft een nieuw spel bedacht. Eigenlijk heeft Hidde het verzonnen. Nu wil iedereen meedoen. Het klinkt heel simpel: je moet een leeg blik in een doel trappen. Maar het valt echt niet mee om met een leeg blik te scoren.

Thomas kijkt hoe de jongens een voor een tegen een blik aan schoppen. Het ding is al helemaal ingedeukt en vliegt alle kanten op. Soms is het raak, maar meestal mis. Zal hij vragen om mee te doen? Maar ze hebben al een eigen groepje. Hij is nog niet zo lang hier op school. Hij heeft nog geen echte vrienden.

Joop geeft hem een duw. ‘Doe dan gewoon mee, man!’

Kan Joop soms zijn gedachten lezen?

Thomas rent razendsnel naar het blik toe. De andere jongens springen verschrikt opzij. Thomas kijkt, haalt uit en schopt.

Raak! Recht in het doel.

‘Wauw, jij bent fanatiek’, roept Hidde. ‘Prachtschot. Waar heb je dat geleerd?’

Zeker bij de brug, denkt Thomas. Maar hij mompelt: ‘Op mijn vorige school.’

De andere jongens willen ook nog even tegen het blik trappen, maar zo goed als Thomas het deed, lukt het niemand.

Als de bel gaat, loopt Thomas achter de andere jongens aan de

klas in. Hij heeft het gevoel dat hij de hele wereld aan kan.
Joop geeft hem een stomp.

‘Goed gedaan, man. Doe je de volgende keer weer mee?’

‘En nu’, zegt meester Maurits die middag, ‘gaan we geschiedenis doen.’

‘Bah, geschiedenis’, fluistert Joop half hardop.

Thomas zegt niks. Hij vindt geschiedenis juist leuk. De meester kan prachtig vertellen. Zo mooi dat het lijkt alsof het voor je ogen gebeurt.

‘Wie van jullie weet al iets over de schoolstrijd?’

Ik, denkt Thomas. De strijd tussen Het Palet en De Hoeksteen ... Het blijft stil in de klas.

‘Onbekend terrein dus?’ constateert de meester. ‘Dat komt mooi uit. Dan gaan jullie echt iets leren wat je nog niet wist. Het is dit jaar precies honderd jaar geleden dat er een eind kwam aan die

strijd. En omdat onze school álles te maken heeft met de schoolstrijd van dik honderd jaar geleden, is het belangrijk dat jullie weten waar het om ging.’

Thomas fronst zijn wenkbrauwen. Het klinkt wel interessant. Een strijd van zo lang geleden die nog steeds van belang is voor nu?

‘De schoolstrijd begon eigenlijk in 1806’, vertelt de meester. ‘Hoor je dat? Achttienhonderdzes!’

Hij loopt naar zijn bureau en haalt iets uit een van de lades.

Hé, denkt Thomas, dat lijkt wel zo’n meetlint van Ikea. Die gebruikt zijn moeder weleens als ze daar zijn, om te kijken of een kast wel past op de plek die ze in gedachten had.

‘Ha!’ roept Joop. ‘Gaat u de schoolstrijd opmeten, meester?’

De meester zegt niets. Hij pakt een hoge kruk en loopt naar de lange muur van het klaslokaal. Hij gaat op de kruk staan en maakt met plakgum een meetlint aan één kant vast. Dan pakt hij nog een lint en plakt het erachter, en nog een, en nog een. De meester hangt ze met een boogje, want anders passen ze niet eens in het lokaal!

Als er elf meetlinten naast elkaar aan de muur hangen, springt de meester van de kruk en gaat weer voor in de klas staan.

‘Goed opletten, jongens, elk meetlint is een periode van tien jaar. En elf linten naast elkaar maken ...’

‘Honderdtien jaar!’ roept Hidde.

‘Klopt als een bus’, zegt de meester.

De Ikeameetlinten zijn nu dus een tijdlijn, begrijpt Thomas. Grappig bedacht.

De meester zet het digibord aan.

‘Het begon dus allemaal’, zegt hij geheimzinnig, ‘begin 1800.’

Meteen verschijnt op het scherm:

1 1806: SCHOOLWET**Gemaakt door:**

De regering. Die houdt goed in de gaten of scholen zich wel aan de wet houden.

Houdt in:

Aanleren van *christelijke en maatschappelijke deugden*.

Betekent:

Kinderen moeten goede burgers worden. Ze moeten verdraagzaam met elkaar omgaan en niet letten op godsdienstige verschillen. Braaf zijn!

Dus:

Kinderen die naar school gaan, leren allemaal hetzelfde. Er zitten kinderen uit de Hervormde en de Rooms-Katholieke Kerk in één klas. De meester moet onderwijs geven volgens de regels van de Schoolwet.

‘Snappen jullie dit, jongens?’ vraagt de meester.

Thomas probeert de tekst op het bord te begrijpen. Best ingewikkeld.

‘Gingen alle kinderen naar school in die tijd?’ vraagt Joop.

De meester schudt zijn hoofd. ‘Zeker niet’, zegt hij. ‘Het was ook niet verplicht om je kind naar school te sturen. Veel kinderen werkten mee op het land, bijvoorbeeld. Die gingen alleen ’s winters naar school.’

‘Maar meester’, zegt Hidde, ‘als ik het goed begrijp, waren alle scholen dus al christelijk vanaf 1806?’

De meester glimlacht. ‘Goed punt, Hidde. Maar christelijke deugden aanleren is helaas iets anders dan christelijk onderwijs geven. Op deze scholen van de regering was de Bijbel niet belangrijk. Het ging erom dat je leerde je netjes te gedragen en een goede inwoner van Nederland te zijn. Daar hoorde bij dat je niet mocht vloeken. Niet omdat het een van de Tien Geboden is, maar gewoon omdat het niet fatsoenlijk is.’

Thomas denkt even na. 'Hoorden de kinderen toen dan helemaal niets uit de Bijbel of zo?'

'Jawel', antwoordt de meester. 'Maar veel christelijke ouders vonden het onderwijs van de regering veel te oppervlakkig voor hun kinderen. Als het over de Heere Jezus ging, werd Hij alleen genoemd als voorbeeld van iemand die goed leeft, maar niet als de Zaligmaker van zondaren.'

De meester kijkt op de klok.

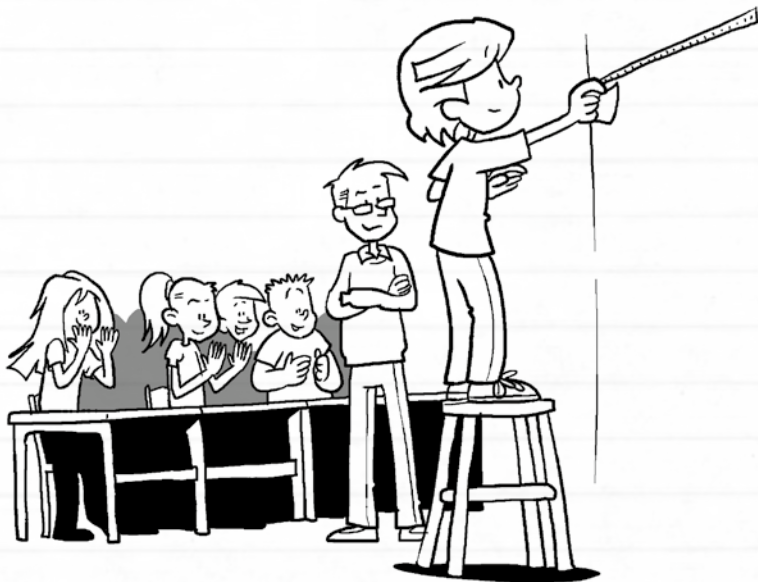
'Nou zeg, we moeten verder. Even kijken ...'

Hij doet een vel groen papier in de printer bij zijn computer en print de tekst uit.

'Thomas, wil jij dit papier voor mij ophangen aan de tijdlijn?'

Natuurlijk, dat is een leuk werkje. Thomas loopt naar de meester, pakt het papier aan én een plakbandje en zet de hoge kruk bij het begin van de tijdlijn. Hij kijkt op het papier. 1806.

Thomas klimt op de kruk en plakt het groene vel papier aan het meetlint. De klas applaudisseert. Thomas brengt de hoge kruk weer voor in de klas en gaat op zijn stoel zitten.

‘Ziezo’, zegt de meester, ‘nu snappen jullie wat we met die meetlinten gaan doen. Ik ga telkens iets vertellen over de schoolstrijd en daarna hangen we de nieuwe informatie aan de tijdlijn. Uiteindelijk zullen jullie ontdekken dat de schoolstrijd een moeizame periode is geweest, waarbij ouders steeds weer voelden hoe belangrijk het was dat hun kinderen Bijbels onderwijs kregen. Een gewetensstrijd dus, en later ook een strijd om geld.

Trouwens, nu we het over geld hebben: we hebben de afgelopen maanden allemaal hard gespaard voor onze schoolreis. Misschien hoort bij de geschiedenislessen over de schoolstrijd ook wel een bijzondere schoolreis!’

Thomas kijkt naar Joop. Die trekt een gek gezicht.

‘Nee hè, meester. Dat is een grapje. Een schoolreis moet leuk zijn. Geen geschiedenisreis’, moppert Joop hardop door de klas.

‘Nou Joop, niet te snel roepen’, lacht de meester. ‘Wacht maar eens af ...’

De meester pakt de sleutel van zijn bovenste bureaula. Hij doet de la open en zoekt tussen de spullen naar het blik met geld, dat als extraatje bestemd is voor de jaarlijkse schoolreis.

Op dat moment wordt er op de deur geklopt.

‘Meester, kunt u even helpen? Mijn digibord loopt helemaal vast.’ Het is juf Loes uit groep 3.

De meester zet het blik op zijn bureau, staat op en loopt achter juf Loes aan.

Meteen ontstaat er een ontzettend geroezemoes in de klas. Iedereen praat over de schoolreis. Wat hebben geschiedenislessen ermee te maken? En waarom pakte de meester het blik met geld voor de schoolreis?